

۲۲/۵ هکتار فضای سبز در قلب آسیب‌های اجتماعی تهران

تأثیر شهرسازی بر روزگار دروازه‌غار

مهرناز عطاران*

نمایی از فضاهای سبز گسترده (زمین‌های وسیع با زیرپهنه ۵) دروازه‌غار در مجاورت یکپیکر و مساحت‌آنها

این روزها ماجرای حمله برخی افراد به کارتن‌خواب‌ها و معتادان در روز ۱۸ آبان در پارک‌های محله دروازه‌غار (شهید هردی) بحث روز شده است؛ اینکه واقعا اهالی محله بوده‌اند که انسکد دارایی ناچیز کارتن‌خواب‌ها و معتادان پارک‌های محله را به آتش کشیده‌اند و آنان را مورد ضرب‌وشتم قرار داده‌اند یا خیر. اینکه برخورد قهری را یکی از آسیب‌پذیرترین گروه‌های جامعه که تهدیدی برای ساکنان محله نیز هستند، اقدامی صحیح است یا خیر. اینکه رانند کارتن‌خواب‌ها و معتادان از محله باعث بهبود آنها می‌شود یا خیر و اصلا آیا با چنین اقداماتی کارتن‌خواب‌ها و معتادان از محله خواهند رفت یا شاید با شرایط نابسامان‌تری باز خواهند گشت؟

در میان همه این بحث‌ها، سؤال مشترکی وجود دارد: چرا این محله یکی از بزرگ‌ترین مراکز تجمع و به‌عبارتی مرکز خوابگاهی کارتن‌خواب‌ها و معتادان کلان‌شهر تهران شده است؟ آیا نقش دست‌های پشت پرده به این اندازه قوی بوده که جریان اقامت کارتن‌خواب‌های تهران را به این محدوده هدایت کند؟ یا جامعه تخصصی و حرفه‌ای شهرسازی و مسنولان مربوطه بستر را آماده کرده‌اند؟

۲۲,۵ هکتار فضای سبز در قلب یک محله، آن هم محله‌ای که از دهه‌های ۱۰ و ۲۰ سابقه آسیب‌های اجتماعی در آن وجود داشته است، اقدامی هوشمندانه در عصر توسعه هوشمند شهرها به نظر نمی‌رسد. فضای سبزی که محدوده‌های حقیقتا سبز آن نسبت به محدوده‌های آسفالت و کفیوش آن چندان نیست ولی این وسعت زمین، زیرپهنه سبز را در طرح تفصیلی از آن خود کرده است. شاید این محله محکوم به تأمین سرانه فضای سبز منطقه برای تدقیق محاسبات شهرداری است و زندگی مردم آن فراموش شده است.

اولین حصار بزرگ تهران به دستور شاه طهماسب صفوی احداث شد و در آن زمان دروازه‌غار خارج از شهر و واقع در حومه جنوبی حصار بود. با رشد شهر تهران در زمان سلطنت ناصرالدین‌شاه، شهر از سمت جنوب تا نزدیکی محدوده گسترش می‌یابد. به‌مرور دروازه‌غار (بین خانی‌آباد و میدان شوش) به‌عنوان یکی از دروازه‌های جنوبی ورود به تهران ناصری بر حصار واقع می‌شود. در دوران رضاخان، تهران رشد شتابانی به خود گرفت و با تخریب حصارها و خیابان‌کشی‌های جدید به‌مرور دروازه غار به‌عنوان محدوده‌ای وارد شهر شد. از آغاز پیدایش این محدوده تا سال ۱۳۰۹ ه. ش کوره‌های آجرپزی در جنوب محله و در محل کنونی پارک‌ها پدید آمدند و فعال شدند.

در این دوره کم‌کم محلات مسکونی جدیدی در اراضی جانی این کوره‌ها شکل گرفته که درواقع محل اسکان و زندگی کارگرانی بوده که در کوره‌ها مشغول به کار بوده‌اند. با توجه به فعالیت کوره‌ها، گودهایی همچون گود عرب‌ها، گود نجیمی و گود معصومی نیز در آن اطراف پدید آمدند. گودها با توجه به نداشتن نظارت کافی، مأمنی برای بروز بسیاری از ناهنجاری‌ها شدند.

به‌مرور برای بهبود وضعیت محله منطق بر جایگاه کوره‌ها که تبدیل به فضای بایر شده بودند و گودها، پارک‌هایی ایجاد شدند که منجر به روآمدن ناهنجاری‌های درون گود شد. این تغییرات باعث تنزل جمعیت ساکن در این محله شد به‌طوری‌که

از حدود ۶۲ هزار نفر در سال ۱۳۵۹ به حدود ۲۶ هزار نفر در سال ۱۳۷۵ رسیده است و همچنان با وجود افزایش جمعیت عمومی کلان‌شهر تهران این روند کاهشی ادامه یافته است.

مجاورت حدود ۲۲,۵ هکتار فضای باز گسترده در مرکز محله منجر به کاهش شدید نظارت بر این فضا شده است و تنها نظارت همراه با حس

معرفی ۴پهنه اصلی پایتخت

کیلومترمربع از وسعت تهران را تشکیل می‌دهد به دوپهنه اصلی «مسکونی عام» و «مسکونی ویژه» هم تقسیم و هرکدام با گدهایی تفکیک می‌شود. پهنه فعالیت (S) حدود ۱۸۲کیلومترمربع از مساحت تهران را تشکیل داده ووجه غالب آن، کار و فعالیت بوده و سهم سکونت در آن بسیار محدود و تابع نظم عمومی کار و فعالیت است. این پهنه در عرصه‌های بسیار مترکم فعالیت با دسترسی‌های ضعیف، محدود شده و در مراکز جدید و پهنه‌های مستعد و رویه‌توسعه شهری با دسترسی‌های مناسب به معابر اصلی، خطوط و ایستگاه‌های اصلی مترو، گسترش می‌یابد. پهنه مختلط (M) نیز حدود ۴۷کیلومترمربع از شهر تهران را دربر گرفته است. این فضا درواقع از رشد خزنده فضاهای کار و فعالیت در بافت‌های مسکونی در گذشته پدید آمده است. براین‌اساس پهنه (M) استعداد استقرار فعالیت‌های چندمنظوره کار، فعالیت، سکونت و ... را دارد. پهنه حفاظت (سبز و باز) (G) بیش از صدکیلومترمربع از عرصه‌های سبز و باز عمومی و خصوصی، پارک‌های جنگلی، باغات و اراضی مزروعی و حرایم و پهنه‌های حفاظت ویژه در محدوده شهر تهران را تشکیل می‌دهد. با توجه به نقش و اهمیت این پهنه در ارتقای کیفیت محیط و سیمای شهری تهران، از این پهنه حفاظت شده و ساختموساز در آنها طبق قوانین و مقررات مربوطه بسیار محدود یا ممنوع است. بخش قابل‌توجهی از این فضا برای توسعه گردشگری و تفرج و ایجاد سرزندگی در محیط شهری مورد استفاده قرار می‌گیرد.

است. بعد از این دهه در اثر فعالیت‌های افرادی چون جین جیکوبز با کتاب «حیات و مرگ شهرهای بزرگ آمریکا» (Jacobs, ۱۹۶۱). اسچلمو آنجل با کتاب «جلوگیری از جرم از طریق طراحی شهری» (Angel, ۱۹۶۸) و الیزابت وود با کتاب «جنبه‌های اجتماعی خانه‌سازی در توسعه شهری» (Wood, ۱۹۷۶)، روابط میان محیط و رفتارهای اجتماعی بیشتر آشکار شد. اسکار نیومن نیز به طرح موضوع فضاهای قابل‌دفاع پرداخت.

اشتراک تمام مطالعات و نظریه‌ها و اقدامات در این زمینه حاکی از ضرورت طراحی محیط به گونه‌ای است که کمترین فرصت ارتکاب جرم را در اختیار مجرم قرار دهد. با توجه به بروز جرم‌هایی چون قاچاق مواد مخدر، سوءاستفاده از کودکان و... در پارک‌های دروازه‌غار و سابقه تاریخی آن، این سؤال مطرح می‌شود که آیا طراحی محیط، فرصت ارتکاب جرم را فراهم نکرده است؟! اگر محدوده‌ای از میزان جرایم بیشتری رنج می‌برد، به این علت نیست که فرصت بیشتری برای مجرمان فراهم شده است؟ جین جیکوبز ایده طراحان شهری در آن زمان را به چالش کشید؛ وی نشان داد طراحی شهری، مردم را از خودنظارتی مؤثر باز می‌دارد ولی ما همچنان درصدد تجربه این ایده‌ها و نظریات هستیم. اختصاص بیش از ۲۲/۵ هکتار زمین به زیرپهنه سبز در طرح تفصیلی منطقه ۱۲ تهران در محله‌ای با سابقه تاریخی ناهنجاری‌های اجتماعی، حاکی از عدم توجه به ویژگی‌های فضا، هویت و نیازهای جاری در محله است. وقتی بدون توجه به افزونگی فضای سبز محله و کمبود نظارت بر پارک، اراضی وسیعی به فضای سبز (ریزپهنه G) اختصاص می‌یابد و با حساسیت‌های عام و بدون درنظرگرفتن شرایط خاص هر محله، تغییر این ریزپهنه را از هفت‌خوان رستم نیز دشوارتر می‌کنند، باید منتظر رخدادهایی مثل آنچه در ۱۸ آبان اتفاق افتاد هم بود. اتفاقی که علاوه بر ترویج الگوهای خشونت‌آمیز میان مردم، آسیب‌ها را تشدید می‌کند و همدلی‌ها را از بین می‌برد. به همین دلیل است که من معتقدم شهرسازی در حق این محله اجحاف کرده است.

*کارشناس ارشد طراحی شهری و فعال اجتماعی

خبر

رئیس سازمان بهزیستی عنوان کرد

هیچ کودک بی‌سرپرستی برای واگذاری نداریم

● مهر: انوشیروان محسنی‌بندی، رئیس سازمان بهزیستی، با اشاره به اینکه در ساماندهی معتادان کوتاهی نکرده‌ایم، گفت: درحال‌حاضر هیچ کودک بی‌سرپرستی برای واگذاری به متقاضیان در شیرخوارگاه نداریم.

وی در حاشیه مراسم امضای تفاهم‌نامه تأسیس، گسترش و تقویت مهدهای مساجد با سازمان بسیج زنان، در جمع خبرنگاران درباره اقدامات بهزیستی در حوزه آسیب‌های اجتماعی، افزود: بهزیستی نهادی علمی و تخصصی در حوزه رصد آسیب‌ها و معضلات اجتماعی است و در همین راستا به دنبال اجرای پروتکل‌های علمی است. وی با اشاره به اینکه در برخورد با کودکان کار و خیابانی و همچنین معتادان به وظایف قانونی خود عمل می‌کنیم، گفت: در این‌باره تمام سعی ما این است که برنامه‌ها اثربخش باشند.

وی درباره طرح امن موقت نیز افزود: در این طرح که در قانون جدید فرزندخواندگی آمده، کودکان بدسرپرست را به صورت امن موقت به خانواده‌ها واگذار می‌کنیم که البته خانواده‌ها از آن استقبال کرده‌اند و قصد داریم با فرهنگ‌سازی و اطلاع‌رسانی، خانواده‌ها تمایل بیشتری برای اجرای طرح امن موقت و سرپرستی موقت فرزندان بدسرپرست داشته باشند.

محسنی‌بندی با اشاره به اینکه هم‌اکنون فرزند بی‌سرپرستی برای واگذاری به خانواده‌ها

در شیرخوارگاه‌ها نداریم، گفت: درحال‌حاضر بیش از هزار و ۶۰۰ خانواده متقاضی پذیرش فرزند هستند.

رئیس سازمان بهزیستی همچنین درباره اینکه مسئولان شهرداری گفته‌اند بهزیستی در ساماندهی کارتن‌خواب‌ها کوتاهی کرده است، گفت: متأسفانه در هفته‌های اخیر برخی از مسئولان شهرداری تهران اظهاراتی را درباره کوتاهی بهزیستی در جمع‌آوری و ساماندهی کارتن‌خواب‌ها عنوان کرده‌اند که البته این صحبت‌ها غیرعلمی و غیرمنطقی است.

به گفته وی، سازمان بهزیستی در اجرای ماده ۱۵ از صفر تا صد اقدام می‌کند و دراین‌باره نیز برنامه‌ها و طرح‌های مختلفی را اجرایی می‌کند که مکان‌یابی مناسب برای نگهداری معتادان و کارتن‌خواب‌ها یکی از این اقدامات است، اما ما هیچ وظیفه‌ای در ماده ۱۶ نداریم. به طور حتم دوستان ما در شهرداری در تعریف و تقسیم‌کار دچار اشتباه شده‌اند، چراکه سازمان بهزیستی به هیچ وجه در بخش کاهش آسیب‌های اجتماعی منفعل عمل نکرده و نتیجه کار ما قابل دفاع است. محسنی‌بندی با اشاره به اینکه بسیج ورود خوبی به عرصه مهدهای کودک دارد، گفت: بهزیستی متولی صدور مجوز مهدهای کودک است و نحوه گرفتن شهریه و تأمین فضا نیز برعهده دستگاهی است که مجوز را صادر می‌کند.

جدول ۲۴۱۶ ■ طراح: ییزن گورانی

افقی:

۱- از پسران فریدون پیشدادی- ملاحظه و احتیاط- درگذشته ۲- پایتخت کشور ونزوئلا- مبتلا- ضمیر جمع ۳- خواهان - دروازه‌بان تیم فوتبال باین‌مونینخ ۴- دمای غیرطبیعی بدن- جنازه- جوش صورت- ضمیر متکلم‌وحده ۵- شعبه‌ای از نژاد سفید- دارای میلان - پنهان‌شدن برای حمله ناگهانی ۶- برنج پخته- راهرو سروشیده- از حواریون عیسی (ع) ۷- طایفه چادرنشین- وزیدن باد- نسبت دوزن با یک شوهر-ام‌الخیائث ۸- ظروف نجسب آشپزخانه- از باشگاه‌های فوتبال آلمان ۹- نوعی بالاپوش- آخرین حرف اصلی قافیه- سقف بزرگ به شکل نیمکره- لباس، جامه ۱۰- پاک و منز- جانور کیسه‌دار درختی استرالیا- بیماری سبزی و آب آلوده ۱۱- بلند و رسا- ایوان- برق را از کونل به دلوک می‌رساند ۱۲- سنگریزه- انسانی که در مالکیت انسان دیگر باشد- از ادوات ورزش باستانی- رمق آخر ۱۳- نویسنده معاصر ادبیات کشورمان و صاحب کتاب داستان «به سوی ساحل»- گازی قابل اشتعال ۱۴- میان- از مرکبات- از اماکن دیدنی و گردشگری همدان ۱۵- پیروان- مأمور تشریفات عصر صفوی- ستارهای کم‌نور در دب‌اکبر.

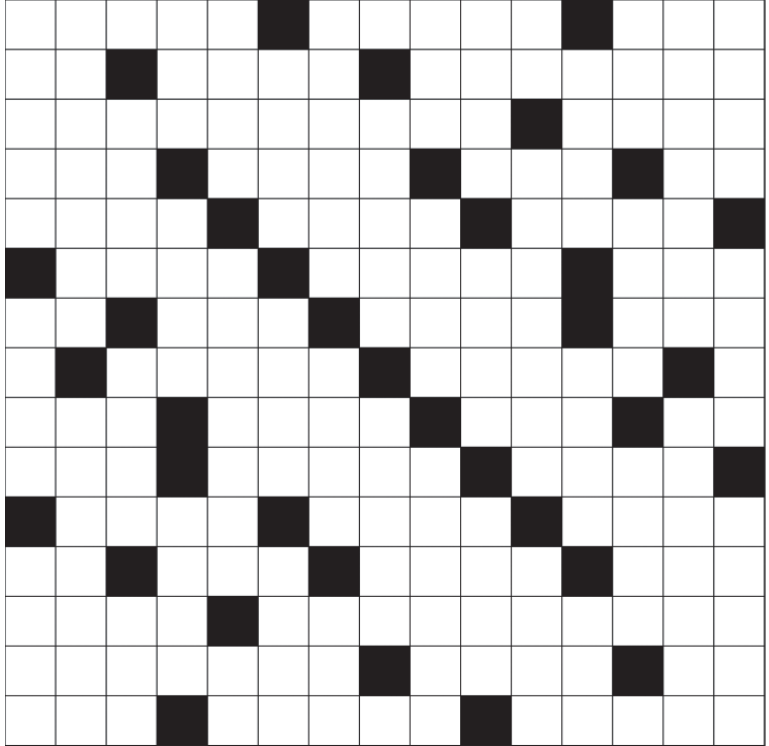
عمودی:

۱- مخفیانه- ضدحمله- فاش شده ۲- بی‌بندوبار- جنگ‌افزارها ۳- از ماکیان- شیرینی خامه‌ای لوله‌شده- خاتون ۴- خواهر- پرتو- دوستی ۵- سرراست- خوش‌ب‌اور- نو آیین

۶- ستایشگر- پدر- رحم‌کردن ۷- پسوند شباهت-

رنگارنگ- شهری در استان گلستان ۸- رفیق منحرف- شهادت ۹- مایعی برای خوشبوکردن صورت و بدن- آشنا- پیشوندی معادل‌میلیون ۱۰- هر طبقه از دیوار کلی- معروفترین تلسکوپ

۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۲	۷	۱	۴	۹	۶	۸	۵	۳
۶	۴	۵	۱	۸	۲	۷	۹	۳
۸	۵	۹	۳	۷	۶	۱	۴	۲
۱	۸	۷	۶	۵	۳	۹	۲	۷
۳	۲	۹	۸	۷	۹	۱	۴	۵
۲	۹	۵	۳	۷	۶	۱	۴	۸
۹	۳	۸	۱	۶	۵	۴	۲	۷
۵	۱	۲	۷	۴	۳	۹	۶	۱
۷	۶	۸	۵	۳	۷	۹	۲	۱
۳	۶	۴	۸	۱	۵	۲	۹	۷
۱	۹	۷	۴	۶	۲	۵	۳	۸
۲	۸	۵	۳	۷	۹	۱	۴	۶
۵	۴	۹	۷	۸	۳	۲	۱	۶
۹	۳	۸	۱	۲	۴	۶	۷	۵
۶	۷	۹	۳	۱	۸	۵	۴	۲
۸	۱	۲	۵	۴	۹	۷	۶	۳
۳	۴	۳	۷	۸	۶	۹	۱	۲

جدول ۲۴۱۵

۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۱	۴	۵	۳	۲	۱	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۸
۲	۵	۳	۲	۱	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۸	۷
۳	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۴	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲
۵	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۸	۷	۶	۵	۴	۳
۶	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۸	۷	۶	۵	۴
۷	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۸	۷	۶	۵
۸	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۸	۷	۶
۹	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۸	۷
۱۰	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۸
۱۱	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۱۲	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲

سودوکو سخت ۱۴۱۳

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

سودوکو ۱۴۱۳

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

دریچه

رئیس سازمان غذاودارو

نگرانی از مصرف بی‌رویه

آنتی‌بیوتیک در مرغداری‌ها

● تسنیم: رسول دیناروند، رئیس سازمان غذا و دارو، با ابراز نگرانی از مصرف بی‌رویه آنتی‌بیوتیک در مرغداری‌ها، اظهار کرد: براساس جدیدترین مطالعاتی که دراین‌باره صورت گرفته، آمارها نشان می‌دهد کشور ما در مصرف آنتی‌بیوتیک در مقایسه با کشورهای غربی آمار بسیار بالایی را به خود اختصاص داده است و این نشان می‌دهد که هنوز بیماری‌های عفونی در کشورمان وجود دارد. وی ادامه داد: مصرف غیرمنطقی آنتی‌بیوتیک می‌تواند بسیار آسیب‌زا باشد و ریشه آن نیز نشأت‌گرفته از تجویزهای غیرمنطقی است. همچنین استفاده بی‌حد و اندازه آنتی‌بیوتیک در مرغداری‌ها نیز به این مشکل دامن زده است به‌طوری‌که براساس گزارشات علمی در کشور چین، مقاومت به آنتی‌بیوتیک گزارش شده است و دلیل آن مصرف بیش از اندازه آنتی‌بیوتیک در مرغداری‌ها بوده که باعث جهش ژنتیکی شده است. رئیس سازمان غذا و دارو تصریح کرد: مقاومت باکتری‌ها در مقابل آنتی‌بیوتیک‌ها می‌تواند مشکلات زیادی در دربر داشته باشد و اگر روند مصرف آنتی‌بیوتیک در کشورمان همچنان به این صورت ادامه یابد ممکن است با نتایج خطرآفرینی مواجه شویم.

دیناروند درباره برخورد با پزشکانی که بی‌رویه آنتی‌بیوتیک تجویز می‌کنند، گفت: این مسئله یک جرم نیست، بحث آموزش مطرح است؛ ما نیز در اولویت‌های پیشگیری‌مان برای تجویز غیرمنطقی آنتی‌بیوتیک مفاد آموزشی را لحاظ کرده‌ایم.

وی در ادامه پاسخ به پرسش خبرنگاران درباره سرنوشت کمبود سرم در کشور، عنوان کرد: این کمبود مربوط به هفت ماه پیش بود و هم‌اکنون این مشکل وجود ندارد، ولی ریشه این مشکل نیز در گذشته به آن دلیل بود که برخی فرآورده‌ها را بیمارستان‌ها توزیع نمی‌کردند و بیمار باید از داروخانه تهیه می‌کرد؛ بنابراین از زمانی که بیمارستان‌ها موظف به تأمین این‌گونه فرآورده‌ها از جمله سرم شدند دیگر لازم نیست برخی از این سرم‌ها در داروخانه‌ها توزیع شود.

رئیس سازمان غذا و دارو ادامه داد: بنابراین در دو ماه اخیر نمونه‌هایی از این کمبودها به ما گزارش شد و وقتی بررسی کردیم متوجه شدیم برخی بیمارستان‌ها به دلیل بدهی به شرکت‌های پخش دارو تعاملاتشان دراین‌باره مختل شده بود. درحالی‌که هیچ‌گاه نباید مباحث مالی در روند تأمین دارو و فرآورده‌های آن اختلال ایجاد کند. این مسئله را به شرکت‌های پخش گزارش کردیم. دیناروند در توضیح مشکلی که در شبکه‌های اجتماعی درباره سوختگی یک کودک بر اثر پوشک عنوان شده است نیز گفت: مسئله سوختگی را تأیید نمی‌کنیم، زیرا متأسفانه خبرهایی غیرمؤثق در شبکه‌های اجتماعی مطرح می‌شود که نباید آنها را باور کرد. بنابراین این را که گفته شده پوشک باعث سوختگی نوزادی شده است، تأیید نمی‌کنیم.